

Pasi Saukkonen

6.5.2020

Kotoutuminen kaupungissa Kokonaiskuva ulkomaalaistaustaisista Helsingissä vuonna 2020

Tutkimuksen tarkoitus

Julkaisussa tarkastellaan maahanmuuton vaikutuksia Helsingin väestörakenteeseen sekä selvitetään maahanmuuttajien kotoutumista ja heidän lastensa elinoloja ja elämäntilanteita. Helsinkiä verrataan Suomen muihin suuriin kaupunkeihin sekä pohjoiseurooppalaisiin verrokkikaupunkeihin.

Julkaisun päätteeksi kootaan yhteen tiedot tähänastisesta kehityksestä, arvioidaan nykyistä tilannetta ja ennakoidaan tulevaa kehitystä. Teoksessa nostetaan myös esille tärkeimpiä maahanmuuttajien vastaanoton, kotoutumisen edistämisen ja monikulttuurisen Helsingin rakentumisen kehittämisalueita ja -kohteita.

Teos perustuu pääasiallisesti tilastollisten aineistojen avulla tehtyihin tutkimuksiin, joita on tehty Helsingin kaupunkitutkimus ja -tilastot-yksikössä sekä muualla yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa.

Päätulokset

- Kansainvälisen muuttoliikkeen seurauksena ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä on kasvanut pääkaupunkiseudulla nopeasti. Helsinki on monietninen, monikielinen ja monien uskontojen kaupunki.
- Suuri osa maahanmuuttajista on kotoutunut ajan mittaan hyvin. Erityisesti pakolaistaustaisilla sekä osin perheperusteisilla muuttajilla on kuitenkin ollut vaikeuksia etenkin työmarkkinoille integroitumisessa. Merkkejä huono-osaisuuden ja ulkopuolisuuden kasautumisesta samoille henkilöille ja alueille on havaittavissa.
- Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset eli maahanmuuttajien lapset ovat suurimmaksi osaksi vielä lapsia ja nuoria. Monilla heistä on optimismia ja hyvä motivaatio käydä koulua. Kantaväestöön kuuluviin ikätovereihinsa verrattuna monilla on silti ongelmia esimerkiksi siirtymissä toiselle asteelle ja tutkintojen suorittamisessa.
- Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä ja osuus kasvanevat selvästi vuoteen 2035 mennessä. Kehitys tarjoaa mahdollisuuksia, mutta tuottaa todennäköisesti myös haasteita. Tilannetta on syytä seurata tarkasti ja ryhtyä tarvittaessa tarkoituksenmukaisiin toimiin.

Kuvio 1. Tiivistys rakenteellisesta, kulttuurisesta, sosiaalisesta ja identiteettikotoutumisesta Helsingissä

Rakenteellinen

Varsinkin monet naiset ovat pitkään työvoiman ulkopuolella. Pysyvän työpaikan löytäminen on useille pakolaistaustaisille vaikeata. Sijoittuminen koulutusta vastaamattomiin tehtäviin on valitettavan yleistä.

Kulttuurinen

Suuri osa maahanmuuttajista on oppinut suomea tai ruotsia, mutta läheskään kaikki eivät. Helsinkiin on syntynyt uusia vähemmistöjä. Vaikka monet sopeutuvat täysin, kaupungin arvomaailmat ja elämänsenteet moninaistuvat.

Sosiaalinen

Luottamus sosiaalisia instituutioita, palvelujärjestelmiä ja kanta-väestöön kuuluvia kohtaan on vahvaa. Monilta puuttuu kuitenkin ystävyysuhteita suomalaistaustaisiin henkilöihin.

Identiteetti

Suurin osa kokee olevansa osa suomalaista yhteiskuntaa. Kuitenkin melko harva pitää itseään suomalaisena ja kokee tulevansa täysin hyväksytyksi. Yhteydet taustamaahan ovat usein tiiviitä.

Kotoutuminen on pitkäkestoinen ja moniulotteinen prosessi, jonka aikana maahanmuuttaja etsii ja löytää omaa paikkaansa uudessa asuinmaassa ja paikkakunnallaan. Onnistunut kotoutuminen edellyttää sopeutumista myös vastaanotavalta yhteiskunnalta.

Helsinki kansainvälisessä vertailussa

Helsinkiä on helpointa verrata Pohjois-Euroopan muihin suuriin kaupunkeihin. Jokaisella maalla ja kaupungilla on omanlaisensa muuttoliikehistoria ja sen seurauksena myös erilainen ulkomaalaistaustainen väestö. Suurissa linjoissa kokemukset väestöllisestä kehityksestä, kotoutumisesta ja kulttuurisista muutoksista ovat kuitenkin samanlaisia. Siksi Helsingissä tapahtunee jatkossa samansuuntaisia asioita kuin sen verrokkikaupungeissa. Kotouttamispolitiikan kehittämisessä on tärkeitä löytää ne kohdat ja tilanteet, joissa asioihin pystytään kotimaisin ja paikallisin voimin todella vaikuttamaan.

Kohti entistä monimuotoisempaa Helsinkiä

Ulkomaalaistaustaisten osuus Helsingin väestöstä kasvaa nopeasti, etenkin nuoremmassa ikäluokassa. Maahanmuuttajien lapsista monet siirtyvät lähiaikoina koulutuksesta työelämään. Monet uusista vähemmistöistä vakiinnuttavat paikkansa ja toimintansa Helsingissä. Jatkossa on entistä vaikeampi jakaa helsinkiläisiä suomalaistaustaisiin ja ulkomaalaistaustaisiin tai kotimaankielisiin ja vieraskielisiin. Maailman toimivimmassa monikulttuurisessa kaupungissa tarvitaan yhteiset pelisäännöt, jotka varmistavat elämän sujuvuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteen, samalla yksilöiden vapauksia ja kulttuurisia oikeuksia kunnioittaen. Kielteiseen kehitykseen on tärkeitä puuttua oikeaan aikaan ja tarkoituksenmukaisin toimin.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä: [pdf](#)

Lisätietoja: Pasi Saukkonen puh. +358 40 3344 800

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot
www.hel.fi/kaupunkitieto